

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluministerineuvosto 23.-24.11.2023

Koulutus: neuvostossa hyväksytään suositukset digitaalisen koulutuksen onnistumisen tekijöistä ja digitaalisten taitojen koulutustarjonnan parantamisesta koulutusosalalla sekä päätelmät koulutuksen vaikutuksesta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiselle. Poliittikkakeskustelu käydään naisosaajien houkuttelemisesta STEAM-aloille (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet, taideala ja matemaatiikka). Suomen mukaan osaamisen taso ja osaajien määrä näillä aloilla on yhteiskunnallisesti elintärkeää tasa-arvon ja hyvinvoinnin kehittymiselle. Suomella on asian edistämiseksi oma strategiansa, jonka toimeenpanoon hallitus on sitoutunut.

Nuoriso: neuvostossa hyväksytään päätelmät mielenterveyden ongelmien vaikutuksista eurooppalaisiin nuoriin ja ongelmiin vastaamisesta sekä nuorisopolitiikan valtavirtaistamisesta EU:n päätöksentekoprosesseissa. Poliittikkakeskustelu käydään nuorten roolista EU:n päätöksentekoprosesseissa. Suomen mukaan on tärkeää kehittää kaikille nuorille yhteiskunnallisen osallistumisen välineitä, huomioiden erityisesti heikommassa asemassa oleva nuoret, sekä edistää nuorten luottamusta yhteiskuntaan ja omaan tulevaisuuteensa.

Kulttuuri: hyväksytään päätelmät Euroopan videopelialan kulttuurisen ja luovan ulottuvuuden vahvistamisesta. Käydään poliittikkakeskustelu taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten asemasta ja mm. työolosuhteiden parantamisesta. Suomi korostaa kulttuurin merkitystä yhteiskunnan sivistysperustana ja tuo esille aikoimuksiaan luovien alojen kasvustrategiaksi ja tekijöiden sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi sekä näkemyksensä Luova Eurooppa –ohjelman merkityksestä liikkuvuuden edistäjänä.

Urheilu: neuvostossa hyväksytään päätelmät naisista ja tasa-arvosta urheilun alalla. Poliittikkakeskustelu käydään turvallisesta liikuntaympäristöstä. Suomen mukaan on tärkeää varmistaa, että harrastaminen on jokaiselle turvallista sekä ehkäistään ja puututaan epäasialliseen kohteluun.

Asialista (varsinaiset asiat):

Suosituksset digitaalisen koulutuksen onnistumisen tekijöistä ja suositukset digitaalisten taitojen koulutustarjonnan parantamisesta koulutusosalalla	s3
Päätelmät koulutuksen vaikutuksesta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiselle	s7
Politiikkakeskustelu käydään naisosaajien houkuttelemisesta STEAM-aloille	s15
Päätelmät mielenterveyden ongelmien vaikutuksista eurooppalaisiin nuoriin ja ongelmiin vastaamisesta	s18
Päätelmät nuorisopolitiikan valtavirtaistamisesta EU:n päätöksentekoprosesseissa	s22
Politiikkakeskustelu nuorten roolista EU:n päätöksentekoprosesseissa	s26
Päätelmät Euroopan videopelialan kulttuurisen ja luovan ulottuvuuden vahvistamisesta	s29
Politiikkakeskustelu taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten asemasta ja mm. työolosuhteiden parantamisesta.	s32
Päätelmät naisista ja tasa-arvosta urheilun alalla	s36
Politiikkakeskustelu turvallisesta liikuntaympäristöstä	s40

Muut asiat (ei perusmuistioita, otetaan tiedoksi)

Ljubljana-julistus lukemisesta
 Kuudennet musiikin olympialaiset koululaisille
 Yksityisyys digitaalisessa koulutuksessa
 Nuorisodialogin aamiaiskeskustelun tulokset
 2021 päätelmien seuranta kulttuurialan toipumisesta, kestävyydestä ja resilienssistä
 Mediavapausasetuksen tilannekatsaus
 Kulttuuripääkaunki 2028
 Kulttuuripääkaupunkien 2024 suunnitelmat
 Kulttuuripassi
 WADAn johtokunnan kokous
 Olympialaisten ja paralympialaisten 2024 eurooppalainen ulottuvuus
 Jalkapallon Euroopan mestaruuskisojen 2024 eurooppalainen ulottuvuus
 Seuraavan puheenjohtajamaan työsuunnitelma toimialoitain

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/38/2023-OKM-31

Bosquet Päivi

10.11.2023

EYCS 23.11.2023 perusmuistio; neuvoston päätelmäluonnos koulutuksen vaikutuksesta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiseksi

Kokous

Koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvosto 23.11.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtaja teki ehdotuksen neuvoston päätelmiksi koskien koulutuksen vaikutusta yhteisten eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden vahvistamiselle (30.10.2023, WK 14044/2023 INIT).

Ehdotusta neuvoston päätelmäksi on käsitelty Espanjan johdolla neuvoston koulutuskomiteassa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Hallitusohjelman mukaan Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Suomen tavoitteena on globaalisti vahva ja toimintakykyinen Euroopan unioni, joka edistää jäsenvaltioidensa ja kansalaistensa turvallisuutta, hyvinvointia ja taloudellisia etuja. Suomi edistää oikeusvaltioperiaatteen toteutumista sekä korruption torjuntaa EU:ssa.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä neuvosto muistuttaa, että Unionin perustana on ihmisarvon kunnioittamisen, vapauden, demokratian, tasa-arvon, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien kunnioituksen arvot, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeudet. Neuvosto tunnistaa, että globaalit muutokset sekä kriisit, sosiaaliset haasteet ja poliittinen polarisaatio haastavat demokraattisia yhteiskuntia.

Päätelmissä neuvosto alleviivaa, että koulutuksella on tärkeä rooli EU:n tulevaisuuden muokkaamisessa. Eurooppalaisen koulutusalueen toteuttaminen perustuu useisiin keskeisiin koulutuksellisiin arvoihin ja periaatteisiin, joita on edelleen vahvistettava, kuten laatu, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, kaikkien menestymismahdollisuudet, osallisuus, kunnioitus ja monimuotoisuus. Koulutusjärjestelmien on ennakoitava, sopeuduttava ja vastattava asianmukaisesti uusiin haasteisiin, sekä myös vaikuttava demokratioiden ja EU:n tulevaisuuteen muokkaamalla aktiivisia, sitouttavia ja luovia kansalaisia, jotka ovat tietoisia yhteisistä arvosta ja joilla on kyky parantaa elinympäristöään.

Päätelmissä neuvosto huomioi EU:n nuorisostrategian 2019-2027, EU:n strategian lasten oikeuksista, Euroopan tulevaisuuskonferenssin tulokset, EU:n parlamentin Euroopan parlamentin suositukset eurooppalaisen kansalaisosaamisen täytäntöönpanosta sekä komission tiedotteen eurooppalaisen koulutusalueen täytäntöönpanosta.

Neuvosto korostaa päätelmissä, että eurooppalaisen koulutusalueen väliarvioinnin yhteydessä kiinnitetään huomiota sellaisten avaintaitojen hankkimiseen, joilla mahdollistetaan täysi inhimillinen, sosiaalinen, yhteiskunnallinen ja ammatillinen kehitys kaikille eurooppalaisille kansalaisille. Päätelmien mukaan on tärkeää viedä eteenpäin yhteisiä eurooppalaisia arvoja ja demokraattista kansalaisuutta kaikilla kaikenlaisessa koulutuksessa kaikenikäisille ihmisille.

Jäsenmaita kutsutaan päätelmissä instituutioiden ja akateeminen autonomia huomioiden vahvistamaan yhteisten eurooppalaisten arvojen edistämistä kaikille koulutuksen tasoille osana koheesiota ja osallisuutta rohkaisemalla kansalaisosaamisen kehittämistä eri kansallisissa koulutusstrategioissa ja suunnitelmissa, lisäämällä EU-tietoutta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, lisäämällä kulttuurikoulutuksen tärkeyttä ja vahvistamalla eurooppalaisten arvojen ja digitaalisen kansalaisuuden yhteyttä. Jäsenmaita kutsutaan huomioimaan erityisesti tasa-arvo ja monimuotoisuus eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden opettamisessa.

Jäsenmaita kannustetaan edistämään korkealaatuisia ohjeistuksia, sisältöjä, metodologioita ja toimia kansalaisosaamisen kehittämiseksi, EU-tuntemuksen lisäämiseksi ja EU:n yhteisten arvojen sisäistämiseksi. Jäsenmaita kannustetaan hyödyntämään paremmin Euroopan neuvoston ihmisoikeuksien ja demokraattisen kansalaisuuden peruskirjaa ja viitekehystä EU:n kontekstissa. Jäsenmaita kannustetaan muun muassa tukemaan koulutusinstituutioita tarjoamaan mahdollisuuksia kansalaisuuden ja demokratian harjoittamiseen ja oppimiseen käytännön kautta, ja edistämään oppilaitosten, opettajien ja opetushenkilöstön johdon osallistumista sellaisiin nykyisiin välineisiin, ohjelmiin ja eri aluetasojen aloitteisiin jotka priorisoivat ja tehostavat yhteisten eurooppalaisten arvojen, demokraattisen kansalaisuuden kansalaisvaikuttaminen, unionin toiminnan ja aktiivisen osallistumisen kouluttamista.

Neuvosto kannustaa jäsenmaita ja komissiota muun muassa harkitsemaan eurooppalaisten arvojen ja demokraattisen kansalaisuuden koulutuksen sisällyttämistä eurooppalaisen

koulutusalueen eteenpäin viemisen strategiseen viitekehykseen vuosille 2026-2029, hyvien käytäntöjen jakamiseen sekä EU:n yhteisön tuomiseen lähemmäksi koulutusorganisaatioita erilaisten toimien, kilpailujen ja tapahtumien kautta. Jäsenmaita kannustetaan tekemään arvoihin perustuvaa yhteistyötä myös kolmansien maiden, erityisesti EU:n naapurimaiden, kanssa.

Neuvosto kutsuu päätelmissään komissiota nostamaan kansalaiskoulutuksen profiilia ja vahvistamaan ja priorisoida yhdessä jäsenmaiden kanssa demokraattista kansalaiskasvatusta eurooppalaisen koulutusalueen työryhmissä, sisällyttämään demokraattinen kansalaiskasvatus ja yhteisten arvojen osaaminen olemassa oleviin seurantajärjestelmiin ja tuottaa aiheesta tietoa. Neuvosto pyytää päätelmissä komissiota harkitsemaan täydentävä osaamiskehityksen kehittämistä aktiivisesta ja demokraattisesta kansalaiskasvatuksesta oppijoille ja opettajille EU:n kontekstiin sopeutettuna, sekä mahdollistaa jäsenmaiden vapaaehtoiseen käyttöön koulutussisältöjä aiheesta.

Erasmus+- ohjelman osalta neuvosto kutsuu päätelmissään komissiota antamaan lisäpönttä neljännelle ohjelman toteuttamisen yleisistä painopisteistä ”demokraattinen elämä, yhteiset arvot ja kansalaisvaikuttaminen” sekä EU:n tuntemukselle ja liikkuvuudelle.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Päätelmillä ei ole oikeusvaikutuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Neuvoston päätelmiä ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Eduskuntakäsittely

EU30- jaoston kirjallinen menettely.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Bosquet Päivi, OKM paivi.bosquet@gov.fi
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/38/2023

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/672/2023-OKM-10

Bosquet Päivi

10.11.2023

Perusmuistio; neuvoston suositluonnokset digitaalisen koulutuksen onnistumisen keskeisistä mahdollistavista tekijöistä sekä digitaalisten taitojen koulutustarjonnan parantamisesta koulutusosalalla

Kokous

Koulutus-, nuoriso- ja kulttuurineuvosto 23.11.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ruotsi antoi puheenjohtajakaudellaan ehdotuksen neuvoston suosituksiksi koskien digitaalisen koulutuksen onnistumisen keskeisistä mahdollistavista tekijöistä sekä digitaalisten taitojen koulutustarjonnan parantamisesta koulutusosalalla (24.10.2024 WK 13782/20223 INIT, 24.10.2024 WK 13784/20223 INIT).

Ehdotukset neuvoston suosituksiksi on esitelty Ruotsin puheenjohtajuuskaudella, ja käsitelty Espanjan johdolla neuvoston koulutuskomiteassa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä suositukset.

Hallitusohjelman mukaan koulutusjärjestelmän kehittämisessä otetaan nykyistä paremmin huomioon tekoälyn ja digitalisaation mahdollisuudet.

Pääasiallinen sisältö

Kyseessä on kaksi toisiaan tukevaa ja täydentävää neuvoston suositusta digitaalisen taitojen tarjonnan parantamisesta sekä koulutuksen onnistumisen keskeisistä tekijöistä.

Neuvoston suositus digitaalisen koulutuksen onnistumisen keskeisistä mahdollistavista tekijöistä

Neuvoston päätelmissä todetaan, että komission jäsenmaiden kanssa käymä dialogi digitaalisesta koulutuksesta nosti esiin jäsenmaiden haasteita koulutuksen digitaalisessa muutoksessa, ja tarpeen jakaa hyviä käytäntöjä EU:n tasolla. Kaikilla kansalaisilla tulisi päätelmien mukaan olla mahdollisuus osallistua digitaaliseen koulutukseen, jotta he voivat toimia aktiivisesti digitaalisissa yhteiskunnissa. Neuvoston päätelmissä muun muassa erilaiset digitaaliset ratkaisut sekä opettajien osaamisen lisääminen ja osallistaminen koulutuksen digitaalisten teknologioiden käyttöön otossa nostetaan tärkeiksi tekijöiksi.

Neuvosto suosittelee, että jäsenmaat

1. sopivat, mieluiten koko hallinnon kattavalla lähestymistavalla ja yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa, taitoja ja osaamista koskevista kansallisista strategioista tai strategisista lähestymistavoista hyödyntäen mahdollisesti tätä suostusta, seuraavat strategioiden tehokkuutta ja vaikutuksia muun muassa asettamalla kansalliset tavoitteet joita seurataan ottamalla tarvittaessa huomioon komission Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma.
2. lisäävät digitaalisen koulutuksen toimintapolitiikan tehokkuutta, vaikuttavuutta ja joustavuutta edistämällä synergiaa ja koordinoitua kaikilla hallinnon tasoilla ja pyrkimällä koko hallinnon kattavaan ja useita sidosryhmiä käsittävään lähestymistapaan, varmistaen muun muassa eri hallinnonalojen välinen dialogi sekä sidosryhmien ja työmarkkinaosapuolten rakenteellinen osallistuminen digitaalisen koulutuspolitiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon, ja muun muassa tukemalla digitaalisten opetusvälineiden ja teknologioiden tutkimusta ja kehittämistä edistäen tarpeen mukaan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia,
3. rohkaisevat digitaalisen koulutuksen tarjoamiseen johdolle sekä opetus- ja tukihenkilöstölle sekä oppilaitosten valmiuksien kehittämiseen, muun muassa
 - a) tukemalla opetushenkilöstöä ottamaan käyttöön digitaalisia teknologioita opetukseen, ottamalla opettajat mukaan koulutuksen digitaalisten välineiden käyttöönottoon liittyvissä päätöksissä, rohkaisten digitaalisen pedagogiikan esittämistä kaikkiin opettajankoulutusohjelmiin, ja tukien näiden ohjelmien tarjoajia tarvittavilla resursseilla ja välineillä, tarjoamalla ja tunnistamalla opettajien joustavia, esteettömiä ja innovatiivisia digitaalisia täydennyskoulutusmuotoja ja kansainvälistä vaihtoa sekä mahdollisuuksia yhteistyöhön ja hyvien käytäntöjen vaihtoon EU-tasolla, sekä
 - b) kannustamalla koulutusinstituutioita edistämään koulutuksen digitaalista muutosta muun muassa edistämällä kapasiteetin rakentamista ja SELFIE-työkalujen käyttöä itsearvioinnissa osaamistarpeiden tunnistamiseksi, huomioimaan onnistumisen avaintekijät laadunarvioinnissa, antaen tukea ja ohjausta, kannustaen koulutusinstituutioiden ja tuotannon väliseen dialogiin sekä palautteen antamiseen koulutustuotteista ja –teknologioista, varmistaen kaikille kouluille tekniset ja pedagogiset tukipalvelut koulutuksessa käytettävien digitaalisten palveluiden ja työkalujen käyttöä varten, tekemällä kokonaisvaltaisia toimia kyberturvallisuuden käsittelemiseksi kaikissa koulutusinstituutioissa ja nostamalla oppilaiden ja perheiden kyberturvallisuuden tietoutta.

4. edistävät tasapuolisia ja vaikutuksiin keskittyviä investointeja laadukkaaseen, joustavaan ja osallistavaan digitaaliseen koulutukseen muun muassa
 - a) nostamalla yhdistämiseen, laitteisiin ja infrastruktuuriin käytettävän rahoituksen tehokkuutta ja vaikutusta, harkitsemalla mittakaavaetuja tuovaa hankintaa sekä julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksia investoinneissa ja harkitsemalla vaihtoehtoisia ratkaisuja sekä mahdollistamalla tukea ja asiantuntijuutta investoinneille edistämällä avoimen lähdekoodin, avoimen sisällön ja avointen dataratkaisujen käyttöä, sekä
 - b) tarjoamalla tasapuolisen saatavuuden kaikille oppijoille varmistamalla tarvittavat investoinnit muun muassa nopeisiin internetyhteyksiin, parantamalla luokkahuoneiden digitaalisia välineitä, rakentamalla LUMATE oppimisympäristöjä, varmistamalla opetushenkilöstölle ja oppilaille henkilökohtainen tarpeiden mukainen laite, kehittämällä saavutettavia, skaalattavia ja korkealaatuisia digitaalisen koulutuksen sisältöjä ja huomioiden vammaisten opettajien ja opiskelijoiden tarpeet,
5. antavat Koulutuksen korkean tason ryhmälle tehtäväksi ohjata tämän suosituksen strategisia avaintoimia pääasiassa keskustelemalla, tiedonvaihdolla sekä neuvomalla strategisissa asioissa (joita voivat olla esimerkiksi digitaalisten taitojen sertifiointi, digitaalisten koulutusvälineiden laatuvaatimukset sekä tekoälyn integrointi opetukseen) jotka liittyvät digitaalisen koulutuksen onnistumisen mahdollistaviin tekijöihin. Koulutuksen korkean tason työryhmän tulisi saada tukea ja asiantuntemusta Digitaalisen koulutuksen työryhmältä (DELTA) sekä muilta asiantuntijaryhmiltä, kuten Digitaalisen vuosikymmenen hallitukselta, horisontaalista lähestymistapaa silmällä pitäen. Käsiteltävät asiat voisi ilmoittaa puolentoista vuoden agendoilla.

Neuvosto toivottaa päätelmissä tervetulleeksi komission aikomukset:

1. edistää parhaiden käytäntöjen vaihtoa, vertaisoppimista ja yhteistyötä sidosryhmien kanssa digitaalisen koulutuksen alalla muun muassa erilaisilla olemassa olevilla verkostoilla ja yhteisöillä sekä edistää eri toimijoiden, mukaan lukien myös ohjelmistojen ja tekniikan tuottajien, yhteistyötä tuoden esiin Unionin arvot yksityisyydestä, dataturvallisuudesta, yhteentoimivuudesta ja tekijänoikeuksista sekä tarpeesta huomioida koulutusinstituutioiden autonomia.
2. tukea oppilaitosten, opettajien sekä opetus- ja tukihenkilöstön digitaalista koulutusta muun muassa Erasmus+ ohjelman kautta sekä DigCompEDu ja SELFIE-työkaluilla, sekä tukemalla ”Eettiset suuntaviivat tekoälyn ja datan käytöstä opetuksessa ja oppimisessa opettajille” käyttöönottoa peruskoulun ja toisen asteen opettajille tekoälyn tehokkaaksi sisällyttämiseksi koulujen opetukseen.
3. tukea vaikutuksiin keskittyviä investointeja digitaalisen koulutuksen infrastruktuuriin ja palveluihin kansallisen ja Unionin rahoituksen avulla ja vahvistaa näyttöä digitaalisen koulutuksen toimintapolitiikkojen ja välineiden vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta, muun muassa

- tukemalla jäsenmaiden ja sidosryhmien kanssa yhteistyössä jäsenmaiden vapaaehtoiseen käyttöön suuntaviivoja ja laatuvaatimuksia saavutettavien, hyvin suunniteltujen ja laadukkaiden koulutussisältöjen ja virtuaalioppimisympäristöjen kehittämiseksi,
 - rohkaisemalla jäsenmaita kehittämään digitaalisia yhteisresursseja,
 - tukemalla jäsenmaita ja myös teknologian tarjoajia digitaalisen koulutuksen alustojen standardisoinnissa ja yhteentoimivuudessa
 - mahdollistaa jäsenmaiden aktiivinen yhteistyö avoimen datan yhteishallinnan edistämiseksi,
 - lisäämällä tutkimuksen koordinaatiota EU:n rahoitusohjelmilla koulutuksessa hyödynnettävien digitaalisten ratkaisujen kehittämisessä ja käyttöönotossa, tukea jäsenmaita tekoälyn turvallisessa käytössä ja tehokkaiden digitaalisen koulutuksen menettelytapojen kehittämisessä, hyvien käytäntöjen levittämisessä ja Euroopan digitaalisten opintotodistusten hyödyntämisessä,
4. parantaa avoimuutta ja arvioida edistymistä digitaalisen koulutuksen toteuttamisessa muun muassa
- antamalla panoksensa vertailutietojen keräämiseen digitaalisen koulutuksen keskeisistä mahdollistavista tekijöistä eri puolilla Unionia toteuttamalla jäsenvaltioissa kolmen vuoden välein digitaalista koulutusta Euroopassa koskevan kyselyn, joka perustuu tutkimukseen ”European Survey of Schools: ICT in Education”,
 - seuraamalla mahdollistaviin tekijöihin liittyvää edistymistä ylimääräistä hallinnollista taakkaa välttämällä ja raportoimalla siitä eurooppalaisen koulutusalueen raportoinnin yhteydessä,
 - tukemalla jäsenmaiden osallistumista kansainvälisiin selvityksiin opettajien valmiuksista digitaaliseen koulutukseen, sekä raportoida neuvostolle viiden vuoden kuluessa tämän suosituksen toimeenpanosta.

Neuvoston suositus digitaalisten taitojen tarjonnan parantamisesta koulutusalueella

Neuvoston päätelmien mukaan digitaalisista taidoista on tullut elintärkeitä lähes kaikilla yhteiskunnan ja talouden sektoreilla, ja ne ovat osallisuuden, hyvinvoinnin, aktiivisen kansalaisuuden, työllistymisen ja tuottavuuden sekä turvallisuuden ja kasvun kivijalkoja. Kaikilla kansalaisilla tulisi olla digitaalisia taitoja.

Neuvosto suosittelee, että jäsenmaat:

1. sopivat, mieluiten koko hallinnon kattavalla lähestymistavalla ja yhdessä keskeisten sidosryhmien kanssa, taitoja ja osaamista koskevista kansallisista strategioista tai strategisista lähestymistavoista hyödyntäen mahdollisesti tätä suositusta, seuraavat strategioiden tehokkuutta ja vaikutuksia muun muassa
 - asettamalla kansalliset tavoitteet ja seuraamalla niitä, ottamalla tarvittaessa huomioon komission Digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma,
 - tunnistamalla ensisijaiset tai vaikeasti tavoitettavat ryhmät ja mahdollistamalla heidän osallistumisensa digitaalisten taitojen formaaliin tai non-formaaliin koulutukseen,
 - etsimällä ikäkausiin sopiva lähestymistapa digitaalisten taitojen tarjoamiseen kaiken tasoisessa koulutuksessa,
 - ottamalla huomioon digitaaliset taidot aina perustaidoista vaativiin taitoihin kaikilla työelämä sektoreilla,

- pyrkii metodologisesti pitävään digitaalisten taitojen koulutusaloitteiden ja -ohjelmien seurantaan ja arviointiin ilman liiallista hallinnollista taakkaa, osallistamalla hyvien käytäntöjen jakamiseen EU:n ja globaaleihin haasteisiin vastauksiksi,
2. aloittavat ajoissa ohjaamaan oppijoita tasapuolisesti digitaaliseen maailmaan ikäkauteen sopivasti muun muassa kannustamalla varhaiskasvatuksessa olevia ja heidän perheitään kehittämään tarvittavia digitaalisia taitoja ja huomioimaan myös riskit joita digitalisaatio tuo,
 3. vahvistavat edelleen digitaalisten taitojen tarjontaa peruskoulussa ja toisella asteella, erityisesti huomioiden taidot joita tarvitaan digitaalisten teknologioiden ymmärtämiseen ja käyttöön sekä merkitykselliseen, terveelliseen, turvalliseen ja kestäväan tekoälyn käyttöön ja mahdollisuuksiin välttää haavoittuvien ryhmien kyberkiusaamisen riskit,
 4. laajentavat eri tieteenalojen välistä digitaalisen koulutuksen tarjontaa ja parantavat sen arviointia ja opettajien kouluttamista muun muassa tukemalla opetussuunnitelmien välistä digitaalisten taitojen tarjontaa ja arviointia koulutuksessa kaikilla tasoilla, kannustamalla ”Suuntaviivat opettajille disinformaation torjumiseksi ja digitaalisen lukutaidon tukemiseksi koulutuksella” käyttöä sekä ”Eettiset suuntaviivat tekoälyn ja datan käytöstä opetuksessa ja oppimisessa opettajille” käyttöä,
 5. jatkavat tietojenkäsittelyä ja laskennallisia taitoja osaavien opettajien rekrytointia peruskouluihin ja toiselle asteelle sekä edistyneempiä digitaalisia teknologioita osaavia opettajien rekrytointia korkea-asteelle mahdollistaen myös muun muassa digitaalisen alan ammattilaisten tuen opettajille luokissa ja opettajien tietojenkäsittelyn ja laskennallisen ajattelun taitojen hankkimisen,
 6. tukevat korkealaatuista tietojenkäsittely- ja laskennallisten taitojen opetusta kouluissa muun muassa varmistamalla että tietojenkäsittelyä ja laskennallista ajattelua tarjoavat pätevät opettajat joilla on käytössä koulun koosta riippuen oppimisresursseja, kannustamalla sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä opettamisessa että oppimisessa ja kannustamalla hyvien käytäntöjen jakamiseen kaikkien sidosryhmien kesken koulutuksessa ja opetussuunnitelmien kehittämisessä, tarjonnassa ja arvioinnissa,
 7. rohkaisevat edistyneitä ja erityisosaajien digitaalisia taitoja ammatillisessa koulutuksessa, mukaan lukien tekoäly, myös muun muassa oppisopimuskoulutuksessa ja työpaikalla tapahtuvassa oppimisessa ja pienillä osaamiskokonaisuuksilla,
 8. edistävät korkeakoulutuksessa laajaa digitaalisten taitojen kehittämistä ja osaajapuolaan vastaamista huomioiden korkeakoulujen akateeminen vapaus, muun muassa kannustamalla korkeakouluja tarjoamaan sekä yleisiä että tarpeen mukaan myös sektorikohtaisia digitaalisia taitoja sekä hyvien käytäntöjen vaihtoon opetussuunnitelmien kehittämisessä, tarjonnassa ja arvioinnissa, kannustamalla yhteistyöhön teollisuuden, ammattiryhmien ja korkeakoulujen välillä tieteenalojen välisen digitaalisten taitojen koulutuksen kehittämiseksi, tarjoamalla tukea akateemisten oppimistulosten läpinäkyvyyteen, laadunvarmistukseen ja tunnistamiseen sekä tukemalla korkeakouluja kannustamaan erityisesti naisia hakemaan edistyneiden taitojen koulutuksiin eri digitaalisten sisältöjen osalta,
 9. tukevat aikuisten digitaalisten taitojen tasa-arvoista kehittämistä, muun muassa huomioimalla digitaalisten taitojen mahdollisuudet kaikessa aikuiskoulutuksessa, kannustamalla eri julkisten ja yksityisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden välistä yhteistyötä aikuisten osaamistarpeisiin sopivien ohjelmien kehittämiseksi, tarjoamiseksi ja arvioimiseksi, sekä hyödyntämällä – missä käytössä on - henkilökohtaisia oppimistilejä aikuisten digitaalisten taitojen hankkimiseksi,

10. edistävät muun muassa digitaalisten taitojen tunnistamista ja varmentamista todisteilla, kuten pienillä osaamiskokonaisuuksilla sekä seuraamalla Eurooppalaisen digitaalisten taitojen todistuksen (certificate) kehitystä,
11. kehittävät strategisen ja systemaattisen lähestymistavan ICT-erikoisosaajien osaajapulaan muun muassa ennakoimalla, erilaisilla kansallisilla aloitteilla esimerkiksi kyberturvallisuudessa, tekoälyn osalta ja robotiikassa, huomioiden kyberturvallisuusakatemia-aloite, houkuttelemalla ICT-ammattilaisia ja osaajia ulkomailta sekä houkuttelemalla eri koulutustasoilla nuoria ja naisia alalle,
12. tarjoavat tarpeellisen rahoituksen digitaalisten taitojen kehittämiseen muun muassa käyttämällä eri EU-ohjelmien ja -aloitteiden rahoitusmahdollisuuksia sekä kannustamalla myös yksityisiä investointeja digitaalisten taitojen parantamiseen, sekä edistämällä avoimen datan ja digitaalisten yhteisresurssien käyttöä,
13. antavat Koulutuksen korkean tason ryhmälle tehtäväksi ohjata tämän suosituksen strategisia avaintoimia pääasiassa keskustelemalla, tiedonvaihdolla sekä neuvomalla strategisissa asioissa (joita voivat olla esimerkiksi digitaalisten taitojen sertifiointi, digitaalisten koulutusvälineiden laatuvaatimukset sekä tekoälyn integrointi opetukseen) jotka liittyvät digitaalisen koulutuksen onnistumisen mahdollistaviin tekijöihin. Koulutuksen korkean tason työryhmän tulisi saada tukea ja asiantuntemusta Digitaalisen koulutuksen työryhmältä (DELTA) sekä muilta asiantuntijaryhmiltä, kuten Digitaalisen vuosikymmenen hallitukselta, horisontaalista lähestymistapaa silmällä pitäen. Käsiteltävät asiat voisi ilmoittaa puolentoista vuoden agendoilla.

Neuvosto toivottaa päätelmissä tervetulleeksi komission aikomuksen

1. tukea muutostomia digitaalisten taitojen kehittämiseksi sekä korkealaatuiseen tietojenkäsittelyyn ja laskennallisen ajatteluun muun muassa mahdollistamalla jäsenmaiden reformeja digitaalisten taitojen kehittämiseksi eri rahoitusinstrumenttien ja ohjelmien kautta, tukemalla laadukkaan tietotekniikan koulutuksen kehittämistä yhteisillä suunta- viivoilla opettajille jäsenmaiden vapaaehtoiseen käyttöön, tukemalla jäsenmaiden vertaisoppimista opetussuunnitelmien kehittämistyössä, tarjonnassa ja arvioinnissa sekä tukemalla jäsenmaita digitaalisten taitojen kehittymisen seurannassa erilaisilla selvityksillä (TALIS; PISA; PIAAC jne),
2. edistää edistynyttä ja erikoisosaamista antavaa digitaalisen koulutuksen tarjontaa korkeakoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa muun muassa tukemalla jäsenmaita luomaan olosuhteet opiskelijoiden, tutkijoiden ja elinikäisten oppijoiden edistyneiden ja erityisten taitojen kehittämiseen, joita korkeakoulut ja ammatillisen koulutuksen järjestäjät voisivat tarjota vapaaehtoisesti,
3. tukea pyrkimyksiä tarjota digitaalisia taitoja aikuisille muun muassa edistämällä saavutettavien digitaalisia taitoja tarjoavien koulutusten, kuten pienten osaamiskokonaisuuksien, syntymistä aikuisten edistyneempien taitojen tai pk-yritysten tarpeisiin ja mahdollistamalla aikuiskoulutuksen digitaalisten taitojen hyvin käytäntöjen vaihtoa julkisten työllisyyspalveluiden verkostojen kautta,
4. helpottaa digitaalisten taitojen osaamisen tunnistamista, erityisesti muun muassa pilotoimalla, ja mikäli pilotointi onnistuu myös toteuttamalla, yhdessä jäsenmaiden ja sidosryhmien kanssa Euroopan digitaalisten taitojen todistusta, joka olisi jäsenmaiden vapaaehtoisessa käytössä, tukemalla suuntaviivojen kehittämistä digitaalisten taitojen arvioinnille, tukemalla päteviä laadunvarmistustoimijoita digitaalisten taitojen tunnistamista ja jatkaa jäsenmaiden tukemista sellaisten olosuhteiden luomisessa, jotka mahdollistavat näiden digitaalisten taitojen automaattisen yhteisen tunnistamisen vuoteen 2025 mennessä,

5. tukea ICT-osaajien määrän ja diversiteetin lisäämistä muun muassa tukeutumalla yhdessä jäsenmaiden kanssa Women in Digital -deklaraation sitoumukseen, tukemalla jäsenmaita sukupuolisensitiivisessä digitaalisten taitojen edistämisessä peruskoulutuksessa ja toisella asteella ja lisäämällä toimia digitaalisen osallistamisen lisäämiseksi kaikille henkilöille ja yhteisöille
6. seurata prosessia ja tarjota hyviä käytäntöjä muun muassa Education and Training monitorin kautta sekä osana jäsenmaiden Digitaalisen vuosikymmenen raportointia ilman hallinnollisen taakan lisäämistä, vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä digitaalisessa koulutuksessa sekä taidoissa, sekä raportoida neuvostolle 5 vuoden kuluessa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Neuvoston suosituksilla ei ole oikeusvaikutuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Neuvoston suosituksia ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

EU30- jaoston kirjallinen menettely

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COM (2023) 205 final
COM (2023) 206 final

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Bosquet Päivi, OKM paivi.bosquet@gov.fi, p. 050 342 7967
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/672/2023

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/38/2023-OKM-32

Bosquet Päivi

10.11.2023

Perusmuistio; koulutusneuvoston politiikkakeskustelu naisten houkutte- lusta LUMA- aloille

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri ja urheiluneuvosto 23.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Koulutusneuvosto käy politiikkakeskustelun teemasta naisosaajien houkutteleva-
STEAM-aloille (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet, taideala ja matematiikka).
23.11.2023 puheenjohtajamaa Espanjan tausta-asiakirjan pohjalta.

Suomen kanta

Suomi näkee tärkeänä luonnontieteiden, matematiikan, tekniikan sekä teknologioiden
osaamisen. Suomi on laatinut LUMA-strategian 2030, jonka toimeenpanoon hallitus on
sitoutunut.

LUMA-alojen riittävä osaamisen taso, osaajien määrä ja eri sukupuolten tasapuolisempi
osallistuminen ovat Suomen näkemyksen mukaan yhteiskunnallisesti elintärkeää tasa-
arvon ja hyvinvoinnin kehittymiselle. LUMA-osaaminen antaa yksilölle ja yhteisöille hy-
vät mahdollisuudet monipuolisesti ymmärtää ja käyttää tutkittua tietoa arjessa ja päätök-
senteossa. Se myös edistää osallisuutta ja aktiivista osallistumista ympäröivässä maail-
massa. Suomi korostaa, että globaalit haasteet ratkotaan hyödyntämällä monitieteistä asi-
antuntemusta ja yhteisöllisen toimimisen kulttuuria. Suomi tunnistaa, että monialainen
LUMA-osaaminen edistää myös luovuutta ja innovaatiokykyä.

Suomi näkee haasteena, että naiset hakeutuvat OECD-maissa edelleen selvästi miehiä harvemmin LUMA-aloille. Erityisesti teknisillä aloilla ja ICT-alalla naiset ovat selvästi vähemmistönä. Haasteita on erityisesti LUMA-aineissa lahjakkaiden tyttöjen motivaatiossa ja asenteissa LUMA-alan ammatteja kohtaan. Toisaalta heikko osaamisen lähtötaso saattaa vaikeuttaa jatko-opintojen aloittamista ja menestyksellistä läpiviemistä. Suomi näkee, että myönteistä osaamisen ja motivaation kehitystä pitäisi pystyä käynnistämään jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ja ylläpitää vahvistavia toimia koko koulu- ja opiskelu-uran ajan.

Suomi korostaa, että keskeinen edellytys LUMA-osaamisen kehittymiselle varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa sekä toisella asteella on tutkimukseen perustuva laadukas opettajankoulutus, mukaan lukien opettajien uranaikainen osaamisen kehittäminen. LUMA-aineiden opettajankoulutuksen vetovoimaa ja laatua tulee kehittää.

Suomi pitää tärkeänä edistää ja tukea matemaattis-luonnontieteellisten aineiden ja teknisten alojen oppimista ja opetuksen kehittämistä kaikilla koulutusasteilla, kaikkia sukupuolia yhtä lailla kannustaen. Suomi haluaa tuoda esiin, että eri koulutusasteilla tapahtuvan oppimisen ohella on tärkeää tarjota lapsille ja nuorille vapaa-ajan tiede- ja teknologiaharjoittelun mahdollisuuksia yhdenvertaisesti.

Suomi nostaa esiin sekä kansallisesti että EU:n tasolla viestinnän keinot ja erilaiset tapahtumat väylinä lasten ja nuorten sekä eri sukupuolten ja aliedustettujen ryhmien kiinnostusta ja ymmärrystä matemaattis-luonnontieteellisten aineiden merkityksestä omassa osaamisessa, jatko-opinnoissa, työelämässä ja isojen yhteiskunnallisten haasteiden ratkaisemisessa.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaa esittää koulutusneuvoston politiikkakeskustelun aiheeksi naisten houkuttelua luonnontieteiden, teknologian, tekniikan, taiteen ja matematiikan aloille. Keskustelun tavoitteena on keskustella haasteista sukupuolten välisen kuilun pienentämiseksi LUMA-aloilla sekä EU- ja kansallisen tason keinoista lisätä LUMA-alojen houkuttelevuutta naisille.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artiklat 165 ja 166

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU30- jaoston kirjallinen menettely

Eduskuntakäsittely

-

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei lainsäädäntövaikutuksia eikä vaikutuksia Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Ei suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Bosquet Päivi paivi.bosquet@gov.fi p. 02953 30375
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/38/2023
Napsauta tähän ja kirjoita kukin tunnus omalle rivilleen

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/11/2023-OKM-31

Kauniskangas Eija

10.11.2023

EU; Nuoriso; Ehdotus neuvoston päätelmiksi nuorisopolitiikan valtavirtaistamiseksi Euroopan Unionin päätöksentekoprosesseissa

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 23.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n puheenjohtajamaa Espanja on antanut ehdotuksen neuvoston päätelmiksi nuorisopolitiikan valtavirtaistamiseksi Euroopan Unionin päätöksentekoprosessissa (6.11.2023, WK 14162/2023 INIT).

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto hyväksynee päätelmät 23.-24.11.2023.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät

Pääasiallinen sisältö

Päätelmässä edistetään Euroopan Unionin nuorisostrategiaa 2019-2027 ja Euroopan nuorisotavoitteiden #3 Osallistavat yhteiskunnat toteutusta. Päätelmässä otetaan huomioon viime vuosien aiheuttamien kriisien kiihdyttävä vaikutus eriarvoisuuden lisääntymiseen nuorten keskuudessa, kohdistuen erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin nuoriin. Päätelmässä tunnistetaan nuorten epäluottamus Euroopan Unionia kohtaan sekä nuorten osallisuuden tärkeys EU:ssa.

Nuorisopolitiikan valtavirtaistaminen on näissä päätelmissä ymmärretty lähestymistapana, jossa nuorten näkemykset ja tarpeet ovat keskiössä politiikkaprosessien eri vaiheissa. Nuorisopolitiikan valtavirtaistamisella varmistetaan, että nuoria koskettavat haasteet ja huolenaiheet sisällytetään osaksi monisektoraalista politiikan kehystä.

Komissiota pyydetään

- Valtavirtaistamaan nuorisopolitiikka kaikille politiikan alueille Euroopan Unionin nuorisostrategian 2019-2027 sekä EU:n nuorison teemavuoden mukaisesti, tavoitteena edistää nuorten näkökulman sisällyttämistä EU:n politiikkaprosessien suunnitteluun, täytäntöönpanoon, seurantaan ja arviointiin, sekä muihin nuoria koskettaviin osa-alueisiin soveltuvien osien yhteistyössä EU-nuorisokoordinaattorin kanssa.
- Varmistamaan, että komission olemassa olevia paremman sääntelyn työkaluja käytetään sen koko potentiaalissa, jotta EU:n politiikkaprosesseissa otetaan huomioon niiden nuoriin kohdistuvat vaikutukset. Nuorisonäkökulman vahvempi sisällyttäminen politiikkaprosesseihin voisi edistää EU nuorisotestin tavoitteita.
- Tutkia ja edelleen selvittää säännönmukaisten vaikutusten arviointia EU:n nuoriin kohdistuvissa politiikkaprosesseissa. Tämä voi sisältää mahdollisen EU nuorisotestin soveltamista. EU nuorisotesti voidaan ymmärtää analyyttisenä työkaluna EU:n politiikkaprosessien nuoriin kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. Sen käytössä voidaan hyödyntää tietyissä jäsenmaissa olemassa olevia malleja.

Jäsenvaltioita ja komissiota pyydetään

- Tekemään yhteistyötä nuorisopolitiikan valtavirtaistamiseen kaikille politiikan osa-alueille EU:n nuorisostrategian 2019-2027 mukaisesti, nuorisonäkökulman sisällyttämiseksi EU:n politiikkatoimien suunnitteluun, täytäntöönpanoon, seurantaan ja arviointiin.
- Kehittämään yhteistyötä ja vertaisoppimista Euroopan komission, jäsenmaiden, muiden sidosryhmien sekä nuorisojärjestöjen kesken. Tähtäimenä toteuttaa osallistavia lähestymistapoja analysoimaan nuoria koskettavia politiikkaprosesseja.
- Rohkaisemaan päätöksenteon vahvaa pohjautumista tutkittuun tietoon, sekä tunnistamaan nuorten osallisuuden ja nuorisonäkökulman valtavirtaistamisen keskeiseksi osaksi politiikkaprosessien kehittämistä.
- Tekemään tarpeellisia toimia, yhteistyössä asianomaisten sidosryhmien kanssa, nuorisonäkökulman sisällyttämiseksi EU politiikkaprosessien arviointiin, ja sitä kautta päätöksenteon kehittämiseen ja mahdollistamaan nuorten tärkeä heidän oman tulevaisuutensa määrittelyssä EU:ssa.
- Rakentamaan EU:n nuorison teemavuoden 2022 saavutuksille, sekä jatkamaan yhteistyötä Euroopan instituutioiden, jäsenmaiden ja nuorten eurooppalaisten kanssa, painottaen avoimuuden ja saavutettavuuden arvoja. Tällä pyritään sitomaan nuoria eurooppalaisia EU:hun.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165, ei lainsäädäntöasia

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely, 20.-25.9.2023
sekä 7.-9.11.2023
EU-ministerivaliokunta, 17.11.2023.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14572/23

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/NV erityisasiantuntija Eija Kauniskangas,
eija.kauniskangas@gov.fi, puh. 050 5672772
OKM/NUOLI/NV korkeakouluharjoittelija Pinja Elasvuo,
pinja.elasvuo@gov.fi, puh. 029 5330163
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/11/2023

Liitteet -

Viite -

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/11/2023-OKM-30

Kauniskangas Eija

9.11.2023

EU; Nuoriso; Ehdotus neuvoston päätelmiksi mielenterveyden ongelmien vaikutuksista eurooppalaisiin nuoriin ja ongelmiin vastaamisesta

Kokous

koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 23.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n puheenjohtajamaa Espanja on antanut ehdotuksen neuvoston päätelmiksi nuorten mielenterveysongelmiin ja siihen liittyvien politiikkatoimiin vaikuttamisesta (16.10.2023, WK 13296/2023 INIT).

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto hyväksynee päätelmät 23.-24.11.2023. Päätelmää on käsitelty neuvoston nuorisotyöryhmässä 20.7., 5.9., 22.9. ja 13.10.2023.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmissä edistetään EU:n nuorisotavoitteiden 5. Mielenterveys ja hyvinvointi, 3. Osallistavat yhteiskunnat ja 9. Tiloja ja osallistumista kaikille toteutusta.

Useiden tutkimusten mukaan nuorten mielenterveys on ollut koetuksella globaalien tapahtumien, kuten koronapandemian seurauksena.

Päätelmissä todetaan nuorten olevan huolissaan tulevaisuudestaan, kärsivän työhön ja taloustilanteeseen liittyvistä ongelmista sekä yksinäisyyden lisääntyneen. Näiden haasteiden ratkaiseminen vaatii poikkisektoriaalista lähestymistapaa.

Päätelmissä huomioidaan Euroopan komission tiedonanto kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta mielenterveyteen, joka painottaa ennaltaehkäisevän työn merkitystä resilienssin kehittymisessä. Lisäksi EU:n vuoden 2022 nuorison teemavuoden yhtenä aiheena oli nuorten mielenterveyden edistäminen. Päätelmissä todetaan nuorisotyön olevan merkittävä tekijä nuorten resilienssin vahvistamisessa ja mielen hyvinvoinnin edistämisessä.

Päätelmissä korostetaan ennaltaehkäisevien toimien merkitystä ja tarvetta, joilla vähennetään nuorten yksinäisyyttä, pelkoja ja epävarmuutta, joille nuoret ovat erittäin alttiita. Lisäksi korostetaan nuorten oikeutta osallistua mielenterveyteen liittyviin päätöksentekoprosesseihin, joilla on vaikutusta heihin.

Jäsenvaltioita pyydetään

- Kehittämään nuorten elin- ja työoloja sekä edistämään monialaista lähestymistapaa mielenterveyden ongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Poistamaan rakenteellisia esteitä nuorten henkilökohtaisen ja ammatillisen kehityksen tieltä, sekä luomaan sellaisia ympäristöjä, jotka tukevat nuorten sosioekonomista ja psykologista hyvinvointia.
- Rohkaisemaan tasa-arvoisten ja edullisten mielenterveyden hoitopalveluiden kehittämistä nuorille, erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville, yhtäaikaaisesti työskennellen eri tieteenalojen kanssa kohti henkilökeskeisiä ja yhteisöpohjaisia ratkaisuja.

Komissiota pyydetään

- Ylläpitämään ennakoivaa lähestymistapaa mielenterveyden haasteisiin moniammatillisesta, ennaltaehkäisevästä ja interventionistisesta näkökulmasta, keskittyen erityisesti heikommassa asemassa olevien nuorten yhteiskuntaan integrointiin ja sosiaaliseen inklusioon.
- Edistämään toimia nuorten mielenterveyden parantamiseksi osana EU:n nuorisostrategiaa. Toimien tulisi perustua lääketieteellisen näkökulman lisäksi ymmärrykseen monien muiden taustatekijöiden vaikutuksista, esimerkiksi perhesuhteiden ja yhteen kuulumattomuuden tunteen.
- Kannustamaan tutkimaan mielenterveyden haasteiden vaikutuksia nuoriin. Tutkimuksissa voitaisiin hyödyntää iän lisäksi tietoja muista nuoriin vaikuttavista avaintekijöistä, mm. etnisyydestä ja ekonomisista oloista. Nämä tutkimukset auttaisivat päätösten teossa ja resursseihin sijoittamisessa. Näiden tutkimusten levittäminen osana tietoisuuden lisäämistä torjuu mielenterveysongelmiin liittyvää stigmaa. Samalla tuetaan näyttöön perustuvien parhaiden käytäntöjen levittämistä jäsenvaltioissa.

Jäsenvaltioita ja komissiota pyydetään muun muassa

- Koordinoimaan toimia vähentämään nuorten keskuudessa ilmaantuvia mielenterveyden haasteita kuuntelemalla nuorten tarpeita ja haasteita sekä tarttumalla niihin.
- Ottamaan huomioon nuorilla esiintyvät mielenterveyden haasteet politiikkatoimia suunniteltaessa, kiinnittäen erityistä huomiota ennaltaehkäiseviin toimiin.

Varmistamaan ehdotettujen toimenpiteiden olevan kattavia ja näyttöön perustuvia, ja että poliittinen johtaminen kulkee käsi kädessä viimeisimmän EU:n ja jäsenmaiden sisällä tuotetun tieteellisen näytön, suositusten ja tutkimusten kanssa.

- Ryhtymään toimiin mielenterveysongelmien stigman poistamiseen ja tietoisuuden levittämiseen edistämällä nuorille suunnattua viestintää, joka rohkaisee mielenterveyttä tukeviin toimintatapoihin ja hakemaan ammattiapua.
- Edistämään vihapuheen, sosiaalisessa mediassa esiintyvän väkivallan ja häirinnän hävittämistä, kohdentamalla toimintaa haavoittuvissa asemassa oleville nuorille ja tukemaan heidän perusoikeuksiaan sekä psykologista että emotionaalista hyvinvointiaan.
- Varmistamaan, että mielenterveyteen liittyvät politiikkaohjelmat huomioivat myös sellaisten nuorten intressit, joilla on vaikeuksia tulla kuulluksi.
- Tukemaan nuorisotyötä, nuoria koskettavia terveystalouksia ja muita toimijoita heidän roolissaan tarjota nuorille informaatiota ja levittämään tietoa heidän mielenterveytensä ja hyvinvointinsa vahvistamiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165, ei lainsäädäntöasia

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely, 1.9.- 6.9.2023 sekä 1.-6.11.2023.

EU-ministerivaliokunta, 17.11.2023.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14489/23

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/NV erityisasiantuntija Eija Kauniskangas,
eija.kauniskangas@gov.fi, puh. 050 5672772
OKM/NUOLI/NV korkeakouluharjoittelija Pinja Elasvuo,
pinja.elasvuo@gov.fi, puh. 029 5330163
Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/11/2023

Liitteet -
Viite -

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/11/2023-OKM-29

Kauniskangas Eija

9.11.2023

EU; Nuoriso; politiikkakeskustelu; Tulevaisuussuuntautuneen Euroopan Unionin sitoutuminen sen nuoriin asukkaisiin: Nuorten rooli EU:n päätöksentekoprosesseissa

Kokous

koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 23.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvosto käy politiikkakeskustelun temasta tulevaisuussuuntautuneen Euroopan Unionin sitoutumisesta sen nuoriin asukkaisiin, puheenjohtajamaa Espanjan tausta-asiakirjan pohjalta (31.10.2023, WK 13555/2023 INIT).

Suomen kanta

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi vahvistaa osallisuutta ja luottamusta yhteiskunnassa.

Suomen puheenvuorossa huomioitaisiin kanta, jonka mukaan Suomi pitää tärkeänä kehittää kaikille nuorille suunnattuja nuorilähtöisiä yhteiskunnallisen osallistumisen välineitä, huomioiden erityisesti heikommassa asemassa oleva nuoret, sekä edistää nuorten luottamusta yhteiskuntaan ja omaan tulevaisuuteensa.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaan tausta-asiakirjassa todetaan, että EU:n nuorison 2022 teemavuoden yhtenä tavoitteena oli helpottaa nuorten huomioimista politiikkatoimissa ja päätöksenteossa. Teemavuoden tarjoamien vaikuttamismahdollisuuksien tavoitteena oli voimaannuttaa nuoria aktiivisiksi ja sitoutuneiksi kansalaisiksi sekä valtavirtaistamaan nuorisopolitiikkaa kaikilla oleellisilla EU:n politiikkakentillä. Nuorten suurin odotus teemavuoden osalta oli, että päätöksentekijät kuulisivat heitä.

Niin Euroopan Unioni kuin jäsenmaat ovat luoneet erilaisia menetelmiä nuorten äänen kuulemiseksi politiikkaprosesseissa. Näiden työkalujen olemassaolosta huolimatta monet nuorista kokevat äänensä kuuluviin saattamisen todella haastavaksi. Viimeisimmän Euroopan parlamentin toteuttaman kysely perusteella 70 % nuorista kokee, että heillä ei ole vaikutusmahdollisuutta heitä koskevissa EU-tason päätöksissä. Tämän lisäksi näillä menetelmillä ei tavoiteta kaikkia nuoria. Nuorten sisällyttäminen päätöksentekoprosesseihin tulisi varmistaa toimilla, jotka sallivat eri taustoista tulevien nuorten osallisuuden politiikkaprosesseissa.

Politiikkakeskustelussa pyydetään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- 1) Miten voidaan vahvistaa nuorten, erityisesti heikommassa asemassa olevien, roolia päätöksentekoprosesseissa?
- 2) Miten EU:n politiikkatoimien vaikutustenarviointi nuorisoperspektiivistä voi edistää nuorten tämänhetkisiin ja tuleviin haasteisiin vastaamista?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165 artikla, ei lainsäädäntöasia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely 1.-6.11.2023
EU-ministerivaliokunta 17.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14680/23

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/NV erityisasiantuntija Eija Kauniskangas, eija.kauniskangas@gov.fi,
puh. 050 5672772

OKM/NUOLI/NV korkeakouluharjoittelija Pinja Elasvuo, pinja.elasvuo@gov.fi,
puh. 029 5330163

Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/11/2023

Liitteet -

Viite -

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/42/2023-OKM-3

Mäkelä Laura

10.11.2023

Ehdotus neuvoston päätelmiksi kulttuurisen ja luovan ulottuvuuden vahvistamisesta eurooppalaisella videopelialalla

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto 23.-24.11.2023

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Päätelmien hyväksyminen.

Puheenjohtajavaltio teki ehdotuksensa neuvoston päätelmiksi koskien Euroopan videopelialan kulttuurisen ja luovan ulottuvuuden vahvistamista.14.7.2023 (11813/23).

Päätelmiä on käsitelty kulttuuriasioiden komiteassa (CAC)

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät. Hallitusohjelman mukaan kulttuurialan kasvu tukee koko yhteiskuntaa vahvistaen sen hyvinvointia, luovuutta ja kestävyyttä. Luovilla aloilla sekä tapahtuma-alalla on merkittävä työllisyys- ja kasvupotentiaali. Ala on yrittäjyyteen nojaava. Kulttuuri- ja taidetapahtumat luovat ympärilleen sekä taloudellista että henkistä lisäarvoa. Suomessa on laajaa ja tasokasta osaamista taiteiden ja kulttuurin osa-alueilla. Luovien alojen osuus bruttokansantuotteesta on kuitenkin Suomessa jäljessä sekä muita Pohjoismaita, että EU:n keskiarvoa.

Pääasiallinen sisältö

Päätelmillä neuvosto kiinnittää huomiota videopelialan kasvupotentiaaliin ja mahdollisuuksiin monialaiseen innovointiin. Videopelejä pelaavat erityisesti lapset ja nuoret, minkä vuoksi heidän hyvinvointinsa tulee vahvasti huomioida alaa koskevissa toimissa.

Videopeliala on osa kulttuuri- ja luovien alojen ekosysteemiä. Ala on vuorovaikutuksessa muiden alojen kanssa, se voi luoda ja välittää kulttuurisisältöjä ja arvoja sekä korostaa Euroopan luovuuden, kulttuuriperinnön ja historian rikkautta ja monimuotoisuutta. Ala työllistää ja sillä on merkittävä panos BKT:en. Euroopan videopelialan arvo on arviolta 23,5 miljardia euroa (2022) mutta standardoitua ja tarkkaa alakohtaista tietoa ei ole saatavissa. Alalle on ominaista kova kansainvälinen kilpailu, kilpailu lahjakkuuksista sekä pienten ja keskisuurten yritysten suuri osuus toimijoista. Kilpailussa menestyminen edellyttää, että yrityksillä säilyy vapaus tehdä omat taiteelliset ja strategiset valinnat.

Jäsenmaita kehoitetaan tutkimaan mahdollisuuksia toteuttaa tukiohjelma, joka edistäisi pelien luovaa ja kulttuurista ulottuvuutta sekä tarkastella mahdollisuutta ottaa käyttöön erilaisia rahoitusmekanismeja. Jäsenmaita kehoitetaan yhteistyössä videopelialan kanssa harkitsemaan aloitteiden tukemista, joilla pyritään säilyttämään eurooppalaiset videopelit kulttuurisena voimavarana ja luomaan synergioita muiden kulttuuri- ja luovien alojen kanssa.

Jäsenmaita ja komissiota kehoitetaan parantamaan videopelialaa koskevaa tiedonsaantia ja tiedonkeruuta yhteistyössä alan kanssa, edistämään kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta ja tasa-arvoa, helpottamaan rahoituksen saantia, tukemaan tutkimusta, innovaatioita ja startup-yrityksiä sekä edistämään kestävästä kehityksestä toimialalla. Lisäksi kehoitetaan houkuttelemaan alan lahjakkuuksia, lisäämään alan koulutusta sekä tukemaan aloitteita, joilla suojellaan videopelien käyttäjiä ja varmistetaan turvallinen verkkoympäristö jatkuvalla vuoropuhelulla toimijoiden kanssa korostaen erityisesti medialukutaitoa.

Komissiota kehoitetaan tutkimaan mahdollisuutta tehdä ehdotus eurooppalaisesta videopelistrategiasta, jossa otetaan huomioon teollisuuden ja kuluttajien haasteet sekä erityisesti haavoittuvassa asemassa olevat ryhmät kuten lapset ja nuoret. Strategian tulisi edistää eurooppalaisia arvoja ja kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta turvaten taiteellinen vapaus ja vahvistaa videopelialan mahdollisuuksien kehittämistä, tavoitteena saavuttaa johtoasema maailmanlaajuisilla videopelimarkkinoilla. Lisäksi komissiota kehoitetaan edistämään tasa-arvoa Euroopan komission sukupuolten tasa-arvostrategian 2020-2025 mukaisesti, edistämään rajat ylittävää yhteistyötä videopelialalla ja parantamaan eurooppalaisten videopeliyritysten kilpailukykyä ja kansainvälistä asemaa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 167

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Jaosto 31 (kulttuuri- ja av-asiat) kirjallinen menettely 7.-9.11.2023
EU-ministerivaliokunta 17.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

14679/23

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kulttuuriasianneuvos Laura Mäkelä, OKM, puh. 0925 330 224
Neuvotteleva virkamies Iina Berden, OKM, puh. 0295 330 069
Neuvotteleva virkamies Kimmo Aulake, OKM, puh. 0295 330 067
EU-erityisasiantuntija, Sarita Friman, VNEUS, p. 0295 160 144

VAHVA-tunnus

EU/42/2023

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/42/2023-OKM-4

Mäkelä Laura

10.11.2023

Keskustelu taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten työolosuhteiden parantamiseksi

Kokous

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto (23.-24.11.2023)

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kulttuuriministerit käyvät keskustelun taiteilijoiden ja muiden kulttuurialan ammattilaisten työolosuhteiden parantamiseksi puheenjohtajamaan tausta-asiakirjan pohjalta Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvostossa 23.-24.11.2023.

Suomen kanta

Suomi pitää puheenjohtajavaltion nostamaa keskusteluteemaa tärkeänä ja ajankohtaisena. Kulttuurin merkitys yhteiskunnan sivistysperustana on ensisijaisen tärkeä. Suomessa taiteen ja taiteilijoiden vapaus on turvattu perustuslailla ja taiteella ja kulttuurilla on itseisarvo. Hallitusohjelman mukaan taiteella ja kulttuurilla on itseisarvo. Monipuolinen ja arvostettu taide- ja kulttuurielämä on sivistysvaltion tunnusmerkki.

Kulttuurilla on suuri merkitys kansalaisten resilienssille, kokonaisturvallisuudelle sekä kansalliselle yhteenkuuluvuuden tunteelle. Kulttuurialan kasvu tukee koko yhteiskuntaa vahvistaen sen hyvinvointia, luovuutta ja kestävyyttä. Hallitus ratkaisee kulttuurialan ja luovien alojen sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyviä ongelmia osana sosiaaliturvauudistusta. Erityistä huomiota kiinnitetään freelancereiden asemaan. Huolehditaan taiteen vapaudesta, tekijöiden hyvinvoinnista, osaajien riittävydestä ja työmarkkinan toimivuudesta.

Pääasiallinen sisältö

Kulttuuri on keskeinen osa Euroopan identiteettiä ja yhteisöä, olennainen osa kestävästä kehitystä sekä tärkeä väline vahvistaa yhteisiä eurooppalaisia arvoja kuten monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja keskinäistä kunnioitusta. Lisäksi se vaikuttaa Euroopan kansainväliseen näkyvyyteen, lisää yhteenkuuluvuutta sekä tuottaa taloudellisia ja sosiaalisia etuja. Kulttuuri kasvattaa yhteiskunnan luovuusresursseja, toteuttaa moniäänisyyttä sekä turvaa sananvapautta ja demokratiaa. Kulttuurilla nähdään olevan myös suuri merkitys kansalaisten resilienssille, kokonaisturvallisuudelle sekä kansalliselle yhteenkuuluvuuden tunteelle. Kulttuurilla ja luovilla aloilla on myös merkittävä työllisyys- ja kasvupotentiaali.

Eurostatin mukaan EU:n kulttuuri- ja luovien alojen osuus EU:n BKT:sta on 4,4 prosenttia ja ne työllistävät 8,7 miljoonaa ihmistä (3,8 prosenttia koko EU:n aktiiviväestöstä). Alalla toimii 1,2 miljoonaa yritystä. Kulttuuri- ja luovilla aloilla on erityispiirteitä: taloudellinen toiminta koskee useita eri aloja, alalla on paljon itsenäisiä ammatinharjoittajia ja mikroyrityksiä, tuloja syntyy jaksoittain, mistä syystä palkkatulot eivät ole säännöllisiä. Näiden seikkojen vuoksi työolosuhteet ovat epävakaita, palkka alhainen, moni tekee samaan aikaan useampaa työtä ja työntekijöillä on rajoitetut sosiaalietuudet. Vaikka alan työntekijöillä on korkea koulutustaso, heillä on epävarmat taloudelliset ja sosiaaliset työolosuhteet. Kulttuuri- ja luovat alat kärsivät erityisesti COVID-19-pandemiasta.

Jäsenvaltioissa on tehty työtä tilanteen korjaamiseksi, mutta edelleen taiteilijoiden ja kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten työoloissa on parannettavaa. Euroopan tasolla on useasti nostettu esiin tarve virallistaa jollakin tavalla eurooppalaisen taiteilijan asema, joka voisi auttaa saamaan alan työoloihin lisää oikeudenmukaisuutta ja läpinäkyvyyttä. Ottaen huomioon, että jäsenmaiden välillä on paljon eroja, miten kulttuuri- ja luovat alat pärjäävät, on huomionarvoista, että jäsenmaiden yhteistyön tuloksena julkaistiin tänä vuonna avoimen koordinaation (OMC) työryhmän raportti taiteilijoiden asemasta ja työoloista.

Siirtyminen vihreään ja digitaaliseen talouteen luo uusia mahdollisuuksia kulttuuri- ja luoville aloille. Uuden teknologian työkalut muuttavat kulttuurituotteiden luovaa prosessia, tuotantoa, jakelua ja kuluttamista sekä muokkaavat ja luovat uusia liiketoimintamalleja. Kehitystä vahdittavat tekoälyn ja virtuaalitodellisuuden mahdollisuudet. Samaan aikaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelma tuo mukanaan muutoksia kansalaisten käyttäytymiseen ja vaatimuksiin, joihin alan on vastattava. Ala tarvitsee koulutusta, jotta se pystyy sopeutumaan näihin muutoksiin ja hyödyntämään niitä kehittymisessään. Muutosten keskellä on huolehdittava siitä, että ala saa työstään reilun korvauksen arvoketjussa.

Taiteilijat sekä muut luovan alan ammattilaiset tunnetaan ainutlaatuisesta työstään ja erityisistä työoloistaan, jotka voivat toisinaan olla haastavia ja epävarmoja. Jotta tilanteeseen voisi vaikuttaa, tulee taidekenttä ja sen toimijat tunnistaa. Joissakin maissa on taiteilijan asema virallistettu ja käytäntöä on esitetty otettavaksi laajemminkin käyttöön. Suomessa on vahva taiteilijajärjestökenttä, mitä kautta toimijat on tunnistettavissa eikä Suomessa tästä syystä nähdä tarvetta taiteilija aseman tarkempaan sääntelyyn. Kuitenkin EU –tasolla on maita, joissa taiteilijuus ja luovan työn ammattilaisuus on koettu haastavaksi tunnistaa ja siksi myös työolojen, resurssien, etuuksien ja sosiaaliturvan edistäminen on vaikeaa. On tärkeää, että kaikissa jäsenmaissa löytyisi keinot kulttuuri- ja luovan alan ammattilaisten tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi, jotta syntyisi mahdollisuus kehittää ammattilaisten työskentelyedellytyksiä ja työympäristöä koko EU:n tasolla.

EU:n kulttuurialan työsuunnitelmassa 2023-2026 todetaan, että oikeudenmukaisten työolojen varmistaminen kaikille kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisille on tärkeää, jotta tämä itsenäinen ja dynaaminen ala saisi enemmän mahdollisuuksia. Suomi viittaa keskustelussa kulttuuripoliittisenselonteon toimeenpanoon ja sen yhteydessä toteuttavaan poikkihallinnolliseen luovien alojen kasvustrategiaan. Lisäksi kerrotaan, että kulttuurialan

ja luovien alojen tekijöiden sosiaali- ja työttömyysturvaan liittyviä ongelmia aiotaan ratkaista osana sosiaaliturvauudistusta. Erityistä huomiota kiinnitetään freelancereiden asemaan ja huolehditaan taiteen vapaudesta, tekijöiden hyvinvoinnista, osaajien riittävyydestä ja työmarkkinan toimivuudesta. Luova Eurooppa –ohjelman kulttuurialan liikkuvuustuki on onnistunut ja kannatettava tukimuoto, joka on mahdollistanut laaja-alaisen liikkumisen EU –maiden välillä. Liikkuvuustukea tulisi pystyä jatkamaan jossain muodossa myös tulevaisuudessa. Kulttuuri ja taide ovat EU:n perustaa ja ehtymätön voimavara.

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirjan mukaan on perusteltua keskustella nykyisistä heikkouksista ja mahdollisuuksista parantaa kulttuuri- ja luovien alojen työntekijöiden sosiaalitaloudellisia työoloja. Puheenjohtaja toivoo kulttuuriministereiden keskittyvän puheenvuoroissaan seuraaviin aiheisiin:

- Mitä uusia tai nykyisiä toimia maassanne on toteutettu taiteilijoiden, luovan työn tekijöiden sekä kulttuurityöntekijöiden elin- ja työolojen parantamiseksi?
- Mitä näkökohtia voitaisiin ottaa esille Euroopan tasolla, jotta saavutettaisiin taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten työoloihin sovellettava pienin yhteinen nimittäjä samalla kuitenkin edistäen taiteilijoiden ja kulttuurialan ammattilaisten liikkuvuutta alan myönteisenä vaikutuksena?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 167

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Jaosto 31 (kulttuuri- ja av-asiat) kirjallinen menettely 7.-9.11.2023
EU-minva 17.11.2023

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 17.11.2023

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ei vaikutusta.

Taloudelliset vaikutukset

Ei taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Puheenjohtajamaa jakaa lopullisen tausta-asiakirjan myöhemmin.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Kulttuuriasianneuvos Laura Mäkelä, OKM, puh. 0295 330 224
Kulttuuriasianneuvos Mari Karikoski, OKM, puh.0295 330 209
Neuvotteleva virkamies Iina Berden, OKM, puh. 0295 330069
Neuvotteleva virkamies Kimmo Aulake, OKM, puh. 0295 33 0067
EU-erityisasiantuntija, Sarita Friman, VNEUS, p. 0295 160 144

VAHVA-tunnus

EU/42/2023

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Perusmuistio

EU/44/2023-OKM-4

Suomi Juha-Pekka

1.11.2023

EU; Liikunta: Ehdotus neuvoston päätelmiksi ”Naiset ja tasa-arvo urheilun alalla”

Kokous

EU32 nuoriso- ja liikuntajaosto, kirjallinen menettely, 1.-6.11.2023

Eduskuntatunnus

Perusmuistiota käytetään muun muassa ministerineuvostopakettina osana ja eduskuntakirjeiden lähetesivun liitteenä (E/UTP-kirje sekä U/E/UTP-jatkokirjeet).

Poista lopuksi harmaalla olevat ohjetekstit.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajamaa Espanja teki ehdotuksen neuvoston päätelmiksi koskien naisia ja tasa-arvoa urheilun alalla 27.6.2023 (ST 10883/23). Päätelmiä on käsitelty neuvoston urheilutyöryhmässä syksyn 2023 aikana.

Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvosto hyväksynee päätelmät 23. -24.11.2023.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä päätelmät.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan tasa-arvoisesta mahdollisuudesta liikunnan harrastamiseen huolehditaan ja tasa-arvon toteutumista liikunnan tukemisessa edistetään. Suomi pitää tärkeänä varmistaa, että harrastaminen on jokaiselle turvallista, ja että epäasialliseen kohteluun puututaan ja sitä ehkäistään.

Suomi pitää tärkeänä, että päätelmät keskittyvät naisten aseman edistämiseen urheilussa sekä tasa-arvokysymyksiin yksilöidysti urheilun toimialalla, ja että ehdotetut toimet koskevat sukupuolia tasavertaisesti. Suomi katsoo ehdotettujen toimien olevan tehokkaita ja tarpeellisia sekä kansallista lainsäädäntöä tukevia.

Pääasiallinen sisältö

Neuvoston päätelmien soveltamisala kattaa kaikki urheilupoliittiset toimenpiteet.

Päätelmissä todetaan, että naisten ja miesten tasa-arvo on perussopimuksissa vahvistettu Euroopan unionin peruseriaate, joka on otettava huomioon sen kaikessa toiminnassa. Sukupuolten tasa-arvosta urheilussa annetuissa neuvoston päätelmissä (2014) kehoitetaan jäsenvaltioita kehittämään tiiviissä yhteistyössä urheiluliikkeen kanssa sukupuolten tasa-arvoa urheilussa koskevia yleisiä sopimuksia tai strategioita.

Urheilun tasa-arvoa käsittelevä korkean tason työryhmä 2022 esittää toimintasuunnitelman ja suositukset Euroopan komissiolle, jäsenvaltioille, kansallisille ja kansainvälisille urheiluelimille sekä ruohonjuuritason järjestöille sukupuolten tasa-arvon parantamiseksi urheilussa.

Päätelmien mukaan tähän mennessä saavutetusta edistyksestä huolimatta ja ottaen huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet naisten osallistuminen urheiluun on edelleen miesten osallistumista vähäisempää käytännön, henkilökohtaisten ja sosiokulttuuristen esteiden vuoksi, mikä vaikuttaa kielteisesti naisten osallistumiseen valmennus-, toimihenkilö- ja johtotehtäviin.

Urheilualan huolenaiheita ovat edelleen hyväksikäyttö, seksuaalinen häirintä, väkivalta ja myös sukupuolistereotyytiat. Naisten urheilukilpailujen näkyvyyden ja medianäkyvyyden lisääminen voisi vaikuttaa kansalaisten käsitykseen naisten urheilun arvosta ja merkityksestä yhteiskunnassa.

Urheilu tarjoaa merkittävät mahdollisuudet tasa-arvon edistämiseen omaehtoisen voimaantumisen, tietoisuuden lisäämisen ja vallalla olevien sukupuolistereotyypioiden torjumisen avulla aktiivisen osallistumisen kautta.

Urheiluun tehtävät julkiset investoinnit olisi jaettava oikeudenmukaisesti naisten ja miesten kesken. Näin edistettäisiin olemassa olevan eriarvoisuuden korjaamista ja tuettaisiin urheilun kehittymistä tasa-arvoisemmaksi.

Jäsenvaltioita kehoitetaan

- Pyrkimään sen varmistamiseen, että kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua urheiluun ja että kaikki voivat osallistua siihen täysimääräisesti kaikilla tasoilla ja kaikissa tehtävissä ilman sukupuoleen perustuvaa syrjintää.
- Vahvistamaan ja valtavirtaistamaan sukupuolten tasa-arvoa urheilupolitiikassa ja edistämään myönteisiä roolimalleja urheilupolitiikan ja muiden siihen liittyvien politiikkojen avulla.
- Kannustamaan naisia ja miehiä osallistumaan tasavertaisesti ammattilaisurheiluun parantamalla työehtoja sekä edistämällä miesten ja naisten samapalkkaisuutta ja toimia, jotka tukevat työ- ja yksityiselämän tasapainoa.
- Parantamaan sukupuoleen perustuvan väkivallan uhrien, todistajien ja ilmiantajien suojelua.
- Harkitsemaan perusoikeuksien ja hyvän hallintotavan periaatteiden, myös sukupuolten tasa-arvon, noudattamisen asettamista julkisten varojen myöntämisen ehdoksi.

Jäsenvaltioita ja komissiota kehoitetaan toimivaltojensa puitteissa ja toissijaisuusperiaate huomioon ottaen

- Edistämään hyvien käytäntöjen ja ohjeiden vaihtoa siitä, miten urheiluinstituutiot voisivat kehittää organisaatorakenteita ja toimenpiteitä kaikenlaisen hyväksikäytön estämiseksi kiinnittäen erityistä huomiota sukupuoleen perustuvaan väkivaltaan.
- Kannustamaan tietojenvaihtoa kaikista aloitteista ja käytännöistä, jotka voivat yleisesti ottaen lisätä naisten osallistumista urheilualalla ja torjua sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja sukupuolistereotyyppioita.

Komissiota kehoitetaan

- Harkitsemaan urheilualan sisällyttämistä tuleviin tasa-arvostrategioihin jäsenvaltioiden kansallista toimivaltaa kunnioittaen
- Raportoimaan neuvostolle säännöllisesti urheilualan kannalta merkityksellisistä toimista, joita on toteutettu sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi sekä edistämään tutkimusta, joka käsittelee urheilualan ja -teollisuuden roolia naisten ja miesten arvojen, asenteiden, tarpeiden ja kiinnostusten muodostuksessa ja analysoi eri näkökohtia kuten yhdenvertaista pääsyä, näkyvyyttä ja osallistumista urheilun alalla.

Urheiluliikettä ja muita asiaankuuluvia sidosryhmiä kehoitetaan

- Tekemään sukupuolten välisestä tasa-arvosta urheilujärjestöjen hyvän hallinnon kulmakivi.
- Valtavirtaistamaan sukupuolten tasa-arvo kaikissa urheilustrategioissa, -politiikoissa ja -toimissa perustamalla tasa-arvokoordinaattori, esimerkiksi ottamalla käyttöön sisäinen strategia, jossa on mukana sukupuolten tasa-arvokoordinaattori, ja oikeudenmukainen budjetointi sekä edistämällä sukupuolten tasa-arvoa kaikissa menettelyissä ja työntekijöiden ja vapaaehtoisten koulutuksessa.
- Ryhtymään tarvittaviin toimiin naisten osuuden lisäämiseksi urheilujärjestöjen, -instituutioiden ja -seurojen johto-, valmennus- ja toimihenkilötehtävissä, erityisesti kannustamalla ja tukemalla naisia hakeutumaan tällaisiin tehtäviin.
- Laatimaan ja asettamaan saataville koulutusta ja ennaltaehkäisyä koskevia ohjelmia, jotka koskevat sukupuolten tasa-arvoa sekä naisiin ja nuoriin tyttöihin kohdistuvan häirinnän, hyväksikäytön ja väkivallan torjuntaa ja varmistamaan sukupuolten tasavertainen näkyvyys sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä, mukaan lukien viestintä sosiaalisissa verkostoissa, ja syrjimätön urheilutoiminnasta raportointi, sen kommentointi ja siitä uutisointi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165, ei lainsäädäntöasia

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa.

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely 20-26.9.2023 sekä 1.-6.11.2023.

Eduskuntakäsittely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Asialla ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Päätelmät perustuvat urheilun työsuunnitelmaan vuosille 2021-2024.

Asiakirjat

11201/23

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/LV kulttuuriasianneuvos Juha-Pekka Suomi, juha-pekka.suomi@gov.fi,
puh. 0295 330 354
VNEUS, EU-erityisasiantuntija Sarita Friman, sarita.friman@gov.fi; p. +358 50 441
0966.

VAHVA-tunnus

EU/44/2023

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite

EU; Liikunta: keskustelu; turvallinen liikuntaympäristö

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Ministerit käyvät keskustelun turvallisesta liikuntaympäristöstä puheenjohtajan keskustelupaperin pohjalta Koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvostossa 23.-24.11.2023.

Suomen kanta

Hallitusohjelman mukaisesti varmistetaan, että harrastaminen on jokaiselle turvallista sekä ehkäistään ja puututaan epäasialliseen kohteluun. Lisäksi hallitusohjelman mukaan Et ole yksin –toiminta vakinaistetaan ja laajennetaan.

Suomi pitää keskustelua turvallisesta liikuntaympäristöstä erittäin tervetulleena ja tuo keskustelussa esille toteuttamiaan toimenpiteitä ja hyviä käytänteitä liittyen turvalliseen liikuntaympäristöön.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan tausta-asiakirjan mukaan urheilua pidetään yhtenä ihmisten terveyden kannalta hyödyllisimmistä toimista sekä fyysisesti että henkisesti sekä tärkeänä sosiaalisen integraation ja osallisuuden kannalta, ja siihen sisältyy myös sosiaalinen, henkilökohtainen, taloudellinen ja maineeseen liittyvä ulottuvuus, erityisesti kilpaurheilun osalta.

Urheilun täyden hyödyn toteutuminen edellyttää, että terveys ja turvallisuus otetaan huomioon. Liikunnan ympäristöissä on huomioitavia tekijöitä, kuten tekniset ja logistiset kysymykset, sosiaaliset ja ympäristöasiat sekä ihmisten yleinen terveys.

Näihin tekijöihin liittyy merkittäviä haasteita, joihin on vastattava lähitulevaisuudessa.

Tausta-asiakirjassa mainitaan muun muassa seuraavia:

- 1) turvallinen urheiluinfrastruktuuri ja -tilat, koska urheilun harjoittaminen ei saisi aiheuttaa vaaraa terveydelle ja turvallisuudelle
- 2) rasistisen, muukalaisviihamielisen tai vihapuheen tunnistaminen, ehkäiseminen ja niihin vastaaminen.
- 3) turvallinen toimintaympäristö lapsille urheilla ja liikkua
- 4) olosuhteiden on oltava sellaiset, että kaikki vammaiset henkilöt voivat osallistua urheiluun soveltavan liikunnan tarpeet huomioon ottaen yhdenvertaisessa ja turvallisessa ympäristössä.
- 5) miehiin ja naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan torjunta - on harkittava toimenpiteitä, joilla puututaan seksuaaliseen väkivaltaan sekä sanallisiin, fyysisiin tai henkisiin pahoinpitelyihin ja häirintään.

Neuvoston toivotaan keskustelussa tuovan esille jäsenmaiden erilaisia toimia ja käytäntöjä turvallisen liikuntaympäristön edistämiseksi sekä tuomaan esille onnistuneimpia kokemuksia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 165 artikla, ei lainsäädäntöasia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asiaa ei käsitellä Euroopan parlamentissa

Kansallinen valmistelu

Jaosto EU-32 (nuoriso ja urheilu), laaja kokoonpano, kirjallinen menettely 1-6.11.2023

Eduskuntakäsittely

Kansallinen

Taloudelliset vaikutukset

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

OKM/NUOLI/LV kulttuuriasiainneuvos Juha-Pekka Suomi, juha-pekka.suomi@gov.fi,
 puh. 0504736394
 Sarita Friman, VNEUS, sarita.friman@gov.fi, p. 050 441 0966

VAHVA-tunnus

EU/44/2023

Liitteet Napsauta tähän ja kirjoita liitteet

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite

